

Το πρώτο διοικητικό συμβούλιο της Ιστορικής και Λαογραφικής Εταιρείας Χαλκιδικής. Καθιστοί από αριστερά: Αθ. Καραγιάννης, Βασ. Βασιλικός, Αθαν. Φιλίππιδης. Ορθοί από αριστερά: Βασ. Καλογεράς, Γκ. Πάππας, Πέτρ. Ζαφειρίου, Στέφ. Κότσιανος, Νικ. Πάππας.

όνομα «Ιστορική και λαογραφική εταιρία Χαλκιδικής». Η πρώτη γενική συνέλευση πραγματοποιείται τον Ιούλιο του 1960 στην αίθουσα διαλέξεων της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών. Παρευρίσκονται 400 μέλη επίλεκτοι Χαλκιδικιώτες και εκλέγεται το πρώτο διοικητικό συμβούλιο: Πρόεδρος Βασίλης Βασιλικός, α' αντιπρόεδρος Α. Καραγιάννης, Β' αντιπρόεδρος Αθαν. Φιλίππιδης, γενικός γραμματέας Στέφανος Κότσιανος, ταμίας Νικ. Πάππας, έφορος Βασίλης Καλογεράς, σύμβουλοι Απόστολος Αϊδονάς, Ιωάννης Παπαγεράκης, Νικ. Χαριστός, Πέτρος Ζαφειρίου, Ιπποκράτης Πάχτας.

Τόν Δεκέμβριο του 1960 γίνονται τα έγκαινα των πρώτων γραφείων της εταιρίας Βασ. Σοφίας, τώρα Εθνικής Αμύνης 27 που τίμησαν με την παρουσία τους εκπρόσωποι των πολιτικών, στρατιωτικών και δημοτικών αρχών της Θεσσαλονίκης. Εκτοτε, με την πολύτιμη συμπαράσταση όλων των Χαλκιδικιωτών, αλλά και των φίλων της Χαλκιδικής, η ιστορική και λαογραφική εταιρία της Χαλκιδικής ανέπτυξε ως σήμερα σε όλους τους τομείς πολυποικίλη δράση που την αναγνωρίζουν και την εξαίρουν όλοι.

ΤΟ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ ΕΡΓΟ

Ο κ. Αχ. Βαμβακούδης αναφερόμενος στο μέχρι σήμερα επιτελούμενο έργο της εταιρίας, είπε:

—Σάν πρώτο μέλημα του πρώτου διοικητικού συμβουλίου της εταιρίας, τέθηκε η απόκτηση ιδιόκτητης στέγης. Είναι αλήθεια ότι καταβλήθηκαν υπεράνθρωπες προσπάθειες από το τότε διοικητικό συμβούλιο. Αλλά συγκινητική ήταν και η πρόθυμη και γενναϊόδωρη ανταπόκριση πολλών επώνυμων και ανώνυμων δωρητών. Ιδιαίτερα αξίζει να σημειωθεί η πολύτιμη συμπαράσταση των μοναστηριών του Αγίου Ορους.

Ετσι από τις 23 του Φλεβάρη 1963 η εταιρία μας στεγάζεται σε δική της στέγη, σε δικό της διαμέρισμα που βρίσκεται στην οδό Πρίγκ. Νικολάου, τώρα Αλέξ. Σβώλου, αριθ. 10 και στον α' όροφο. Στη μεγάλη αίθουσα του διαμερίσματος αυτού, στέγασε η εταιρία μας το μουσείο λαϊκής τέχνης

του χώρου που περιβάλλει τον άνδριάντα του Αριστοτέλη στα Στάγυρα και κατασκεύασε στο χώρο αυτό μία παραδοσιακή βρύση. Προσφέρει %».

ΠΛΟΥΣΙΑ ΣΥΓΓΡΑΦΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑ

Αλλά και στο συγγραφικό τομέα η εταιρία έχει να επιδείξει ένα σπουδαίο έργο. Για την δραστηριότητα αυτή ο γενικός γραμματέας της κ. Βασ. Πάππας μās είπε:

—Η εταιρία κάθε χρόνο εκδίδει την περιοδική έκδοσή της «Χρονικά της Χαλκιδικής». Πρόκειται για μία έκδοση στην οποία δημοσιεύονται ιστορικά ένθυμματα, δημοτικά τραγούδια, ήθη, έθιμα, παραδόσεις, μελέτες επιστημονικού ενδιαφέροντος και γλωσσολογικό υλικό. Μέχρι τώρα υπεύθυνος του περιοδικού ήταν ο σημερινός πρόεδρος της εταιρίας κ. Βασ. Καλογεράς, στον οποίο οφείλεται κατά πολύ η άψογη επιμέλεια και συνεχής έκδοση του περιοδικού. Συνολικά έχουν εκδοθεί 38 τεύχη, μερικά από αυτά διπλά. Ένα τεύχος είναι αφιερωμένο στο φιλόσοφο Αριστοτέλη για τα 2.300 χρόνια από το θάνατό του, ενώ το τελευταίο περιέχει αποκλειστικά, γλωσσικά ιδιώματα της περιοχής Πολυγύρου. Για τις εκδόσεις αυτές η εταιρία θραβεύθηκε το 1974 από την Ακαδημία Αθηνών. Διανέμονται δωρεάν στους δήμους και κοινότητες του νομού Χαλκιδικής, στους άριστους μαθητές, στις κρατικές υπηρεσίες, πολιτιστικά σωματεία, κέντρα νεότητας και βιβλιοθήκες του νομού, στα πνευματικά ιδρύματα, ανταλλάσσονται με βιβλιοθήκες που επιδιώκουν όμοιους ή παρεμφερείς σκοπούς και τέλος προσφέρονται σε πολύ προσιτή τιμή σε κάθε ενδιαφερόμενο. Το γεγονός ότι καθημερινά ξένες βιβλιοθήκες και πνευματικά ιδρύματα ζητούν να γίνουν συνδρομητές του περιοδικού, το γεγονός ότι το πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης για ανάλογες έρευνες παραπέμπει στο περιοδικό και ακόμη τα εύμενη σχόλια που συχνά διατυπώνονται από τους ειδικούς της επιστήμης δικαιώνουν τη μεγάλη προσπάθεια της εταιρίας στο συγγραφικό τομέα.

—Ποιές είναι οι πρόσφατες δραστηριότητες της εταιρίας;

Από τις εργασίες του συμποσίου της εταιρίας. Ο πρόεδρος της οργανωτικής επιτροπής, καθηγητής και ακαδημαϊκός κ. Κ. Βαβούσκος και ο γεν. γραμματέας της δικηγόρος κ. Βασ. Πάππας, που προσφωνεί τούς συνέδρους.

Ιστορική και Λαογραφική Εταιρία Χαλκιδικής

Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ και λαογραφική ιστορία της Χαλκιδικής που έδρευε στην Θεσσαλονίκη σημειώνει εδώ και 25 περίπου χρόνια μία αξιοσημείωτη πνευματική κίνηση και προβάλλει πανελλαδικά την πολύτιμη ιστορική και λαογραφική παρακαταθήκη της Χαλκιδικής ολόκληρης.

Την 25χρονη αυτή πορεία σκιαγραφούν μέσα από δράση και θιώματα τρία ενεργά μέλη της εταιρίας και συγκεκριμένα οι κ.κ. Στέφανος Κότσιανος συγγραφέας - ιστορικός, ιδρυτικός μέλος της εταιρίας, Αχιλλέας Βαμβακούδης θ' αντιπρόεδρος της εταιρίας και Βασίλης Πάππας, δικηγόρος, γενικός γραμματέας της εταιρίας.

Σχετικά με την συγκρότηση της ιστορικής και λαογραφικής εταιρίας Χαλκιδικής ο κ. Κότσιανος μās είπε:

—Επιτακτική ήταν η ανάγκη, ιερό χρέος θεώρεγα για τους Χαλκιδικιώτες η περισυλλογή του ιστορικού λαογραφικού και αρχαιολογικού υλικού της Χαλκιδικής. Επίσης, η μελέτη της ιστορίας της λαϊκής τέχνης και η διατήρηση των παλαιών έθιμων και παραδόσεων της πατρίδας των. Η επίγνωση, η συνείδηση του καθήκοντος αυτού οδήγησε στην ίδρυση της ιστορικής και λαογραφικής εταιρίας Χαλκιδικής με πρωτοβουλία του άειμνητου βουλευτού και αντιπροέδρου της βουλής Βασίλη Βασιλικού. Θυμώμαι πως μία μέρα στις αρχές Μαρτίου 1960 συγκεντρωθήκαμε στο σπίτι του Βασιλικού οι αλληλομόντοι Νικ. Κώττας άλλοτε υπουργός, ο δικηγόρος Νίκος Πάππας και οι επιζώντες: Λυμμάχος Σαραφινάκης, Αθανάσιος Φιλίππιδης, Βασίλειος Καλογεράς, Γιώργος Ψίχουλας και εγώ και καταρτίσαμε το καταστατικό της εταιρίας που έγκρίθηκε αργότερα με την 1715/1960 απόφαση του πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης και αντιμετωπίσαμε όλα τα θέματα τα σχετικά με την ίδρυση του σωματείου. Τέλος Μαρτίου του 1960 είχαμε και άλλη σύσκεψη πάλι στο σπίτι του Βασιλικού με εύρύτερη συμμετοχή προσωπικότητων της Χαλκιδικής και των δημάρχων του νομού. Σε αυτή τη συνεδρίαση γεννήθηκε η εταιρία που πήρε και το

της Χαλκιδικής, αφού πρώτα διαρρυθμίστηκε κατάλληλα και έγινε η ανάλογη υποδομή. Δηλαδή, κατασκευάστηκαν οι απαραίτητες βιτρίνες και μπήκε ο κατάλληλος ηλεκτροφωτισμός. Δυστυχώς, όμως, άρχισαε κάπως άργα και δυσκολευόμαστε τώρα να βρούμε τα έργα λαϊκής τέχνης που θα γέμιζαν τις βιτρίνες του μουσείου μας που φτιάξαμε. Και δεν τα βρίσκουμε τα έργα λαϊκής τέχνης, είτε γιατί στην άρχη καταστράφηκαν από τους κατόχους τους, επειδή δεν τα δίνουν σημασία, σαν παλιό και άχρηστο, είτε γιατί τώρα έχουν αγοράσει από τους επιτηδευτές, είτε γιατί τώρα οι κάτοχοί τους κάταλαβαν την αξία τους και δεν τα δίνουν πιά.

«Κάνουμε εκκλήση σ' όλους τους πατριώτες μας Χαλκιδικιώτες που διαθέτουν ακόμα τέτοια έργα λαϊκής τέχνης να τα προσφέρουν στην εταιρία μας, και με πληρωμή ακόμα, με την βεβαιότητα ότι στις βιτρίνες του μουσείου της εταιρίας μας θα βρούν τη θέση που τους αξίζει και θα διατηρηθούν για πάντα. Οργάνωσε ένα σωρό διαλέξεις, τόσο στη Θεσσαλονίκη, όσο και στη Χαλκιδική με ιστορικολαογραφικό περιεχόμενο. Προκήρυξε διαγωνισμό, μέσον της Ακαδημίας Αθηνών για τη συγγραφή της αρχαίας ιστορίας της Χαλκιδικής, με έπαθλο 100.000 δρχ. χωρίς δυστυχώς να βρεθεί μέχρι σήμερα ο κατάλληλος μελετητής. Παρέχει στέγη στο παγχαλκιδικό σύλλογο, το σύλλογο φοιτητών Χαλκιδικής και σ' όλα τα πολιτιστικά σωματεία της Χαλκιδικής. Εφοδιάζει όλους τους δήμους και τις κοινότητες, τα δημοτικά σχολεία, τα γυμνάσια και τα λύκεια δωρεάν με τις εκάστοτε εκδόσεις της εταιρίας. Προέβη στη διαρρύθμιση

—Ανάμεσα στις δραστηριότητες του 1984 μπορούμε να σταθούμε στο πρώτο πανελλήνιο συμπόσιο ιστορίας και αρχαιολογίας της Χαλκιδικής και στο έγχρωμο ντοκιμαντέρ «Μικρό οδοιπορικό στη Χαλκιδική». Και τις δύο τις θεωρώ αξιολογότερες και συγχρόνως σταθμούς για την άνοδική πορεία της εταιρίας. Το συμπόσιο πραγματοποιήθηκε στο ξενοδοχείο Σερμύλη της Χαλκιδικής στις 7, 8 και 9 Δεκεμβρίου του περασμένου χρόνου. Κύριος οργανωτής του ήταν η εταιρία και είχαμε επιπλέον την ευγενική συνεργασία του Ιδρύματος Μελετών Χερσονήσου του Αίμου. Το συμπόσιο απέβλεπε να τονώσει την επιστημονική έρευνα του παρελθόντος της Χαλκιδικής και να θέσει τις βάσεις για τη μελλοντική οργάνωση συμποσίου από την εταιρία σε διεθνές επίπεδο. Άνθρωποι κύρους αποτέλεσαν την οργανωτική επιτροπή, όπως: Ο καθηγητής πανεπιστημίου, ακαδημαϊκός και πρόεδρος της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών κ. Κων. Βαβούσκος που ήταν και ο πρόεδρος της επιτροπής και μέλη οι καθηγητές πανεπιστημίου κ.κ. Στέφ. Παπαδόπουλος και Κων. Σβολόπουλος διευθυντής του ΙΜΧΑ, ο συγγραφέας και ιστορικός κ. Στέφ. Κότσιανος, ο τέως βουλευτής κ. Αθ. Φιλίππιδης, ενώ από το διοικητικό συμβούλιο της εταιρίας συμμετείχαν στην επιτροπή ο επίτιμος γενικός επιθεωρητής κ. Βασ. Καλογεράς, ο εκπαιδευτικός κ. Αχ. Βαμβακούδης και εγώ ως οργανωτικός γενικός γραμματέας. Συνολικά έγιναν 31 ανακοινώσεις με συμμετοχή καθηγητών πανεπιστημίου όπως των κ.κ. Αποστ. Βακαλόπουλου, Νικ. Νικονάνου και ειδικών έρευνητών της Χαλκιδικής. Στα συμπερά-

σματα του συμποσίου τονίστηκε ιδιαίτερα το ύψηλο επίπεδο, ο μεγάλος αριθμός των συμμετοχών με αποτέλεσμα να καλυφθούν όλοι σχεδόν οι επίμερους τομείς της ιστορίας και αρχαιολογίας της Χαλκιδικής, η πανελλήνια ανταπόκριση, η μεγάλη συμμετοχή, συνέδρων - έκροστών και η άψογη οργάνωσή του κατά τη γνώμη των παρευρεθέντων.

«Αισθάνομαι την ανάγκη να εκφράσω τη βαθύτερη αισιοδοξία μου για τα αποτελέσματα αυτής της συνάντησης, που ήταν και η πρώτη πνευματική συνάντηση σε αυστηρό επιστημονικό επίπεδο. Πιστεύω ότι ο σπόρος που ρίχθηκε σύντομα θα δώσει τους καρπούς του για διεθνή συμπόσια, με θέμα πάντα τη Χαλκιδική, που θα τα σηματοδοτεί η συνείδηση του Χρέους. Αυτό του Χρέους με την πολυδιάστατη—κατά τον ακαδημαϊκό Κ. Τσάτσο— σημασία του που όλοι έχουμε να επιτελέσουμε σ' ένα τέτοιο χώρο, ιερό, όπως η πατρίδα μας η Χαλκιδική. Σ' έναν χώρο όπου αρμονικά συναντώνται η ιστορία, η τέχνη, η παράδοση σε μία εύτυχη συνάντηση, σαν αυτές θα λέγαμε που ο Στέφαν Τσβάχ αποκαλεί «Μοιρόγραφτες ώρες της ανθρωπότητας».

—Ποιές είναι οι προσεχείς δραστηριότητες της εταιρίας;

—Φέτος η εταιρία γιορτάζει τα 25 χρόνια ζωής της. Εταμάζεται μία σειρά πνευματικών εκδηλώσεων που θα δώσουν μία ιδιαίτερη νότα στον γιορτασμό της. Επιπλέον, ειδικά για τούτη τη χρονιά, προβλέπεται η έκδοση των πρακτικών του συμποσίου που σας ανέφερα, όπως θέβαια και του τρέχοντος τεύχους του περιοδικού. Μελετάται ακόμη η δημιουργία κέντρου έρευνας ιστορικής, λαογραφικής, γλωσσικής κλπ., ώστε ο οιοσδήποτε έρευνητής της Χαλκιδικής μέσα από τη συστηματική ταξινόμηση του παραπάνω υλικού να διευκολύνεται στο έργο του. Πρόκειται για μία δουλειά που άσφαλώς απαιτεί χρόνο και δαπάνη, πλην όμως, σίγουρα θα προωθήσει κατά πολύ την έρευνα στο χώρο και θα προσδώσει στην εταιρία και τη μορφή του κέντρου έρευνας με όλες τις εύμενεις συνέπειές της».

ΓΙΩΡΓΗΣ ΜΕΛΙΚΗΣ

Συμπλήρωσε 25 χρόνια γόνιμης δράσης.- Προβάλλει συνεχώς τις «μοιρογράφετες ώρες» του τόπου, όπου αρμονικά συναντιούνται η ιστορία, η τέχνη, η παράδοση και ο τουρισμός